

Ezzel a munkával az egyetemi oktatás új szint és jelentőséget, sőt nélkülözhetetlenséget nyerne s az előadások látogatása nem lenne a tan-
könyvek olvasásával pótolható.

Ennek a gyakorlati jogi oktatásnak érvényesülését kétségenkívül indokolttá teszi még egy további szempont is, amely egész jogrendszerünk átalakulásával függ össze. Kétségtelen tény, hogy a háborus idők következtében beállott rendkívüli társadalmi és gazdasági eltolódásokra a törvényhozás munkája nem tudott kellő gyorsan és pontosan reagálni. A törvényhozási jogalkotás egyeduralma megingott, a bírói ítéletek jelentősége lényegesen fokozódott. A gazdasági lehetlentülülés jogelvét a háboru folyamán a bíróság gyakorlata csiszolta és fejlesztette. A valorizáció kérdésében a bírói gyakorlat tanulmányozása alapján szerezhettünk csak a kérdés mikénti állásáról megfelelő támpontokat. De még nem is ilyen eminenter kivételes jellegű jogelvek alkalmazásánál, hanem pl. az alkalmazotti jogviszony alakulása kérdésében is döntő szava van a bírói gyakorlatnak. Ebből folyik s ezért nem véletlen, hogy a bírói gyakorlatot összeállító és feldolgozó munkák szerény viszonyainkhoz képest elég szép számban jelennek meg, hogy régi döntvénytár kiadásainkat folytatják, hogy a napilapok, bár sokszor a kérdés lényegét nem is helyesen megérezve, vagy jogászatlanul feldolgozva, de egyre fokozódó számban közölnek bírói ítéleteket hitel és magánjogi ügyekben is, ami kétségenkívül a közönség fokozott érdeklődésének is bizonyítéka. Gyakorlati jelentőségű okokból a jogélet munkásai és a jogkereső közönség számára így nyer nálunk is fokozott jelentőséget a case method, helyénvaló lenne, ha a jogászai kiképzés is bőségesen élne e rendszer kézenfekvő előnyeivel.

Dr. György Ernő.

Ügyvédség.

A bírósági ügyvitel egyes szabályainak módosítása tárgyában kibocsátott 31.600/1925. számú I. M. rendelethez. Az 1925. július hó 18-án bírósági ügyvitel egyes szabályainak módosítása tárgyában kibocsátott 31.600/1925. I. M. számú rendelet ugyyszólván minden rendelkezésében sérti nemcsak az ügyvédség, hanem általában a jogszolgáltatás érdekeit.

A rendelet 1. illetve 9. §-a értelmében a főljástrom kezelője az eddigi hétköznapi 9—11 és vásár- és ünnepnapon 9—11 óra helyett hétköznapi csak 9—12, vásár- és ünnepnapon pedig délelőtt 9—10 óráig fogadhat el beadványokat.

Ez a rendelkezés nem sértene különösebb érdekeket, mert nem érinti a járásbírói, illetve törvényszéki ügyviteli szabályok 17. §-ában foglalt azt a rendelkezést, hogy a gyűjtőszekrényt köznapi mindenesetre déli 1 órakor ki kell üríteni.

Aki tehát hétköznapi 12 óráig, illetőleg vasárnap 10 óráig a beadványát a főljástrom irodába benyújtani nem tudta, hétköznapi 1 óráig,

vasár- és ünnepnapokon pedig 11 óráig a gyűjtöszekrénybe dobja, miáltal biztosítva van, hogy a beadványt ugyanazon napról fogják érkeztetni. Munkatöbbletet azonban nem okozna, ha a fél beadványát a fő-lajstromiroda kezelőjének asztalára 12 és 1 óra közt letehetné.

A jogkereső közönség érdekeivel ellenkezik azonban, hogy a fő-lajstrom és mutató adatairól csak hétköznapon és csupán délelőtt 11 óráig kell értesítést adni, holott a J. ü. sz. 98. §-a és a T. ü. sz. 96. §-a értelmében ugyanezen adatokról köznapon délelőtt 9-től déli 1 óráig, vasár- és ünnepnapon pedig délelőtt 9 órától 11 óráig kellett értesítést adni.

Ha például csak a központi járásbírósnál kísértük figyelemmel a fő-lajstromirodai értesítésadást, azt láttuk, hogy ott legtöbbször olyan torlódás volt a 9-től 1 óráig terjedő felvilágosítási idő alatt is, hogy már ekkor gyakran huzamosabb időn át kellett az értesítésért várni.

Az ügyvédek legtöbbször idejét a 9 és 11 órák között a tárgyalások foglalják el s ami ezen két órából számukra a tárgyalások mellett szabadon maradt a régi rend mellett, a külön irodákban töltötték el, úgy, hogy legtöbbször 11 óra utánra hagyták a fő-lajstromban beszerzendő értesítéseket.

Az új rendelet szerint ennek lehetőségétől meg vannak fosztva és a 9—11 óráig terjedő idő keretében kell ellátniok tárgyalásaikat a fő-lajstrom irodában és rendszerint a külön irodában teendőiket, ami pedig a legtöbb ügyvédre nézve a lehetetlenséggel határos. És azután hátramaradást okoz az ügyek intézésében és előidézi, hogy több napon át kell a bírósághoz járni olyan ügyekben, melyek a régi rend mellett egy napon elintézhettek lettek volna. Ez a felekre nézve költséget is jelent s ha a szűkreszabott értesítési idő keretében valamely fontos ügyben az értesítéssel lemarad, ez sok bosszuságnak forrása.

Igy azután az ügyek és az ügyfelek érdeke szenved.

A J. ü. sz. 100. §-a, illetve a T. ü. sz. 98. §-a értelmében a rendszerint 1—1 órai értesítési időn kívül bármikor lehetett értesítőlap ellenében felvilágosítást kapni.

A 31.600/1925. I. M. számú rendelet 4. §-a rendes 1 órai időn túl a jelentkező csak még egy órán át kaphat tudakozólap mellett értesítést és irat megtekintésére vagy lemásolására engedelmet.

Ezen korlátozás ellen ugyanazok az érvek szólnak, mint a fő-lajstrom irodában való értesítési idő megnyirbálása ellen.

Különösen nagy bíróságoknál sért fontos érdekeket az új rendelet 2., illetve 10. §-ának az az intézkedése, mely szerint a járásbíró, illetve a törvényszék vezetője elrendelheti, hogy a hét egyik köznapján az értesítésadás szüneteljen és az iratokat ne lehessen megtekinteni.

Ennek az intézkedésnek az igazságszolgáltatás érdekeit sértő volta szembeszökő volt a rendelet életbeléptetése előtt a budapesti központi kir. járásbírósnál, ahol a bíróság vezetőjének intézkedése folytán már huzamosabb idő óta a szombati napon is szünetelt mindennemű értesítésadás.

Tapasztaltuk, hogy hány esetben vonta ez intézkedés maga után azt, hogy a felek követeléseiket elvesztették. Számos esetben volt a köve-

telés megmentése végetti sürgős lépések megtétele végett bizonyos megállapításokra, veszélybizonyítvány kivételére, vagy más olyan intézkedésekre szükség, amelyeknek kellő időben való foganatosítását meg-husította az, hogy a hét egymásután következő két napján az értesítés-adás, az iratok megtekintése és másolatok kivétele szünetelt.

Különösen olyan nagy bíróságoknál, mint a budapestiek, nem indokolható az, hogy ügyvédek, illetve ügyfeleknek a követeléseik megmen-tését célzó tevékenysége ilyen, a hétnek 2 napját kikapcsoló akadály által megbéníttassék.

Sokkal magasabb szempont az ügyfelek érdekeinek szolgálata és megvédése lehetőségének biztosítása, mint az, hogy az ügyis soványan dotált kezelő tisztviselői kar létszáma 1—2 fővel leszállíttassék.

Vagy ha már a szanalás miatt nem lehet a létszámszállítást el-kerülni, ugy hosszabbíttassanak meg egy fél órával vagy 1 órával a hivatalos órák. Ha azt tekintjük, hogy csaknem valamennyi magánhiva-talnok délután is működik a hivatalban, meg lehet barátkozni ezzel a gondolattal is. A lelkiismeretes, szorgalmas munkaerők jutalmazására s a többiek büzditására azt is ki lehetne mondani, hogy aki hivatali dol-gát elvégezte, az a mostani hivatalos idő végén is hazamehet.

Vagy mondassék ki, hogy az egész kezelő személyzet helyett a hét egy köznapján csak 1—2 tisztviselő rendeltetik ki a sürgős értesítésadá-sokra s ezt is csak értesítőlap ellenében teljesítse, de a jogkereső közön-ség előtt a bíróság kapuit a hét két napjára bezárni nem szabad.

Éppen így az ügyvédek és ügyfelek érdekeivel ellenkezik az érte-sítőlap díjának a rendelet 5. és 13. §-a által 1800 koronáról 5000 koro-nára történt felemelése.

A J. ü. sz. 102., illetve a T. ü. sz. 100. §-a értelmében a tuda-kozólap díja 1915. január 1-től kezdve 10 fillér volt. Ennek körülbelül 1400 korona felelne meg.

Sem az ügyvédek, sem az ügyfelek gazdasági viszonyai nem olyan rózsásak, hogy a tudakozólapok díjának csaknem négyszeresére történt felemelését indokolná. A gazdasági élet pang, az ügyvédek kereseti viszonyai mizerábilisak. A felek és az ügyvédek bélyegeknél aranykoronát szá-mítva, sokkal többet ragasztanak fel, mint békeidőben. Bár az állampol-gárok adózásukért ellenszolgáltatásul az ingyenes igazságszolgáltatást igényelhetnék az államtól, mégis az igazságszolgáltatás funkcióért bélye-gekben és illetve illetékekben oly nagy összegeket fizetnek, hogy az állam igazságügyi kiadásait ezek a bélyeg és egyéb illetékek bőven fedezik. Ha tehát nem érhető el az az ideális állapot, hogy az igazságszolgáltatás ingyenes legyen, akkor is a bélyegeknél és illetékekben lerótt szolgál-tatások fejében legalább azt igényelhetik a jogkereső felek, hogy ügyeik-ben díjtalanul kapjanak értesítést. Ha azonban nem akarják az illetéke-sék elejteni az értesítőlap-rendszert legalább ne jelentsen az súlyos ter-het. Az 5000 koronás értesítő-lapok mellett azonban, ha az ügyvéd 8—10 ügyet néz meg, ha ugyan az értesítő-lap melletti értesítési idő rövidre szabott volna miatt ez lehetséges, ugy csak az értesítő lapokért 40.000—50.000 koronát kell elfizetnie, ami az ügyvédeknek a kereseti viszonyaik-

kal arányban nem álló súlyos terheit még inkább növeli és elviselhetlenebbé teszi.

Ez az értesítő-lap rendszer különben épen nem alkalmas arra, hogy a kezelők munkateljesítménye fokoztassék. Amíg a kezelő az értesítőlapot kiadja és kiállítja, egy másik ügyben már felvilágosítást adhatott volna. Az értesítő-lap kiállítása tehát munkáját az értesítő-lap melletti értesítésre kiszabott óra alatt felére redukálja.

Ugyancsak helytelen a rendelet 7. §-ának a telekkönyvek feltárására és az ott való értesítésadásra vonatkozó minden módosító intézkedése.

J. ü. sz. 149. §-a értelmében a telekkönyvi iktatókönyv és a mutatókönyv adatairól köznapon délelőtt 9-től déli 1-óráig, vasár és ünnepnapokon délelőtt 9-órától délelőtt 11-óráig adott értesítést.

Az új rendelet 8. §-a szerint azonban ez az értesítésadás hétköznapokon délelőtt 9-órától 11-óráig terjedő időre van korlátozva.

Ez a rendelkezés ellenkezik a telekkönyvi nyilvánosság elvével és nincs összhangban azzal a továbbra is fennmaradt rendelkezéssel, hogy a telekkönyvi beadványok hétköznap délelőtt 9 órától déli 1 óráig, vasár- és ünnepnapon pedig délelőtt 9-től 11 óráig nyújthatók be.

Aki beadványt nyújt be, annak fontos érdeke lehet annak a megállapítása, hogy ugyanazon telekkönyvi jószágtestre, amelyre az ő beadványa vonatkozik, érkezett-e már be, ha igen, mikor és milyen beadvány? Ennek megállapítása módosíthatta, vagy gyakran szükségtelenné is teszi az ő beadványát.

A J. ü. sz. 149. §-a értelmében a telekkönyvi iroda és a telekkönyvtár a felek részére ugyanabban az időben naponként két óra hosszúra áll nyitva, de nagyobb forgalmu helyeken a telekkönyvi irodát és telekkönyvtárt általában három óra hosszúra kellett a felek részére nyitva tartani.

Ezt a három órát az új rendelet 8. §-a 1 órára, tehát egyharmad részre redukálja. Ez a rendelkezés annál inkább sérti a telekkönyvi nyilvánosság elvét, mert nagyobb forgalmu helyeken és különösen, az olyan vidéki helyeken, ahol betétek még nincsenek, vagy a telekkönyvi állapotok egyébként rendezetlenek, a két óra is kevésnek bizonyult, ezért a 3 óras értesítésideő volt bevezetve.

Igaz, hogy az új rendelet egy másik órában lehetővé teszi a telekkönyvi iroda és a telekkönyvtárban értesítés nyerést, 5000 koronás értesítő-lap ellenében, azonban ez a rendelkezés is még mindig a telekkönyv nyilvánosságának korlátozása és pedig elég költséges korlátozása. A rendelet 8. §-a értelmében ugyanis azon bizonyos másik órában egy tudakozólap ellenében csak egy telekkönyvi betétet, illetőleg egy térkép szelvényt, részletlajstromot vagy betűsofos névjegyzéket lehet megtekinteni. Ha tehát valakinek csak egy telekkönyvi betétbeni adata, van szüksége, de e végből végig kell kutatnia egy tulajdonosnak 20—30 telekkönyvi betétjét, illetőleg telekkönyvzetét — ami gyakori eset — ez neki ugyanannyi 5.000 koronájába kerül.

Ha valakinek a megtekinteni kívánt betétre vonatkozólag csak a helyrajzi száma van meg, akkor ki kell kérnie előbb a részletlajstromot, majd ennek nyomán a betétet, tehát legalább kétszer 5.000 koronát kell fizetnie. Ha csak a nevet tudja az illető, úgy a betűsoros névjegyzékre is szüksége van s így ha a betétet megakarja tekinteni ez is legalább kétszer 5.000 koronát jelent.

Ha valaki egy parcellaszámot keres a térképen, evégből s hogy megtalálhassa több szelvényen kell keresni, már többszörös értesítési díjakat kell fizetnie.

S aztán ez a rendelkezés a telekkönyvtárban is minden egyebet szolgál, mint a munkacsökkentését és rövidebb idő alatt több értesítés adásának lehetőségét. Minden egyes betét, részletlajstrom, betűsoros névjegyzék és térképszelvény-kikérésekor egy-egy értesítőlapot kell kitölteni, ami körülbelül annyi, vagy több időt vesz igénybe, mint amennyi idő alatt a kérdéses betétet, részletlajstromot, térképszelvényt, vagy betűsoros névjegyzéket betekintésre ki lehet szolgáltatni. Az értesítési teljesítmény tehát ez intézkedés által körülbelül felére redukálódik.

A J. ü. sz. 149. §-a értelmében a telekkönyvi iroda és telekkönyvtár vásár- és ünnepnapokon is adott felvilágosítást. Ezt a rendelet 6. §-a megszünteti.

Pedig számot kellett volna vetni a rendeletalkotónak azzal, hogy vidéken a legtöbb helyen, különösen erős mezői munka idejében csak vasárnap tudnak hozzájutni a munkás emberek, hogy a telekkönyvbe bejöhessenek. Áll ez különösen azokra a községekre, amelyeknek nagy a határa és elszórtan élnek rajta lakócai. A külső perifériákon lakók csak vásár- és ünnepnapokon tudnak a községbe bejönni. Ezért a legtöbb vidéki helyen rendszerint vasárnap volt az ilyen helyen a telekkönyvben a legnagyobb a forgalom. Igaz, hogy a telekkönyvi teendőket ellátó kezelőszemélyzet is nagyon rászolgál a vasárnapi pihenőre, de fentebb említett érdekek annyira fontosak, hogy ezeken könnyen túlnézni nem lehet. Egyébként is a rendelet bevezető sorai szerint a módosító rendelkezéseknek nem az a célja, hogy a telekkönyvi személyzetet vasárnapra a munkától mentesítsék, hanem az, hogy annak vasárnapi teljesítményét az ügyfelek értesítése alól való mentesítése által fokozottabbá tegyék.

E tekintetben tehát, a kezelőszemélyzet érdekei nem nyernek, ellenben a jogkereső közönség érdekei súlyosan szenvednek.

Am nemcsak megszünteti az új rendelkezés a vasárnapi telekkönyvi értesítést, de tetézi még azzal, hogy megengedi, mikép a telekkönyvi iroda és telekkönyvtár a felek számára a hét egy köznapján is zárva legyen. E rendelkezés a budapesti telekkönyvi hatóságnál is érvényben van már. Ez annyit jelent, hogy amíg eddig a hét egy napjára sem akadhatott meg a telekkönyvi forgalom, ma a hét két napja van ebből kikapcsolva. Hogy ez mennyi visszáságot, mennyi joghátrányt idézhet fel, azt nem kell közelebbről fejtegetni.

Abszolúte nem tapasztaltuk, hogy az új rendelet hatálybalépte óta az ügykezelés javult volna, arra azonban mindenesetre jó volt, az általa

teremtett új rend, hogy az ügyvédeknek sok fölösleges utat, ügyekben hátramaradást, akárhányszor az ügy legeminensebb érdekeinek súlyos sérelmét, az ügyvédi irodák ügymenetének megbénítását okozza s az ügyvédi karban az új rend ellen általános, jogos elkeseredést váltson ki amely éppen nem alkalmas arra, hogy a bíróság és ügyvédség közt kívánatos harmóniát erősítse.

Jogos tehát az a kívánság, hogy az új értesítési rendelet hatályonkívül helyezésével a korábbi állapot állíttassék helyre.

Dr. Doroghy Kálmán.

Ügyvédi szoba. Az ügyvédség existenciáját érintő — az ugynevezett ügyvéd-politikai — kérdések egy része olyan, amely a gazdasági és politikai élet mélységeibe ereszti gyökerét; ezek azok, amelyekről a legtöbbit beszélünk, amelyek az ügyvédség helyzetét lényegesen javítanák, de amelyek megoldása egyben a legnehezebb is s ezért idők folyamán szinte tárgytalanokká válnak ebben a nagy reménytelenségben.

Ám vannak másfajta, sokkal kisebb fajsúlyu problémák is, néha csak lokális jelentőségűek, amelyeket azonban főleg az a körülmény tesz oly égetőkké és kiáltókká, mert érezzük, hogy valóban csak egy kis jóakarat, egy kis szeretet és invenció kellene a hivatott tényezők (talán maga az ügyvédi kar) részéről, hogy bizonyos kalamitások megszűnjenek. Már pedig, aki a fórumon eltöltött idők kisebb-nagyobb kellemetlenségeitől, felesleges tüszurásaitól, néha: megalázásaitól a kenyérkereső, munkás ügyvédet mentesíteni tudja, az egyben ahhoz az ideálhoz is közelebb viszi, amelyet nagyjaink állítottak elénk a tiszta tudással és erkölccsel dolgozó igazi ügyvédről.

Egyik ilyen mindennap érzett hiányunk: a budapesti bíróságok ügyvédszobája.

Pedig a központi kir. járásbíróság építésekor gondoltak erre s ha nem tévedek, ma is olvasható a büszke felírás a végrehajtók szobája felett. Igaz, nehéz és ugyancsak súlyos változatokkal terhes decennium mult el ennek az épületnek életében; ám hogy a legkülönbözőbb válságok és bezárástólások után ma, amikor notabene még fodrászszobának is akadt hely a nagy palotában s a büntető bíróságok egy része is itt talált elhelyezkedést: akkor éppen csak az ügyvédek szobájának kellett végleg eltűnnie: ezt nem tudjuk, mivel érdemelte volna ki a sok-sok nehézséggel és bajjal küzdő testület, amely mégis csak elsőrangú tényezője a jogéletnek, uttörője minden bátor és helyes jogi gondolatnak és emellett, ingyenes jogvédője a szegénynek és illetékbeszedője az államnak.

Ma az ügyvéd a bírósági eljárások és tárgyalások közti üres idejét vagy a sörözőben kénytelen agyonütni, vagy pedig a járásbíróság előcsarnokában való fel- és aljárkálással. Tudvalévő, hogy a különböző irodák, telekkönyv, céghivatal stb. sem igen állanak rendelkezésére, hála az új ügyviteli szabályoknak, így tehát még iratok, nyilvántönyvek betekintésével sem hasznosíthatja ezt az időközt; miniszteriumokba pláne déli 12 óra előtt még a kapus sem ereszti be. Amellett a tömeges tárgyalások következtében az sem ritkaság, hogy az ujonnan tárgyalalt perek